

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.174/2020/12. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Pesta János és Társa Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Pesta János ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a Szabó Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Szabó Tamás ügyvéd) által képviselt alperes neve. (cím) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 5.P.21.100/2019/14. számú ítélete ellen a felperes részéről 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 17 984 (tizenhétezer-kilencszáznolcvannégy) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

- [1] A peres felek már 2008. február 22-én is kötöttek egymással devizaalapú jelzálogkölcönszerződést életbiztosítási szerződés fedezetével, amelyet követően a felperes 2008. szeptember 9-én „Deviza Jelzáloghitel Életbiztosítás Fedezetével” megnevezésű hitelkérelmet terjesztett elő az alperesnél 20 000 000 Ft kölcsönzésére.
- [2] A felperes a hitelkérelem benyújtása előtt, 2008. szeptember 4-én aláírta az alperes „Tájékoztató a alperes neve deviza alapú lakossági hiteleinek árfolyam- és egyéb kockázatairól” megnevezésű tájékoztatását. Ebben az alperes tájékoztatta, hogy a devizában meghatározott törlesztés forintra átszámolt összege az árfolyam változásával együtt módosul, amely előre ki nem számítható ingadozások kockázatot jelentenek a felperes számára, és amelyet viselni köteles.
- [3] A felperes mint adós és zálogkötelezett, továbbá az alperes mint hitelező (bank) és zálogjogosult ezt követően, 2008. október 17-én kötöttek egymással devizaalapú lakásvásárlási kölcsönszerződést életbiztosítási fedezettel, illetőleg önálló zálogjogot alapító szerződést.
- [4] A kölcsönszerződés szerint az alperes 115 857 svájci frank összegű kölcsönt nyújt 120 hónapos futamidőre a Cím1 szám alatti ingatlan megvásárlása céljából, a felperes pedig kijelentette, hogy érvényes „Nyitólépés” elnevezésű biztosítással rendelkezik a **G-P. B. Zrt.-nél**, melynek kedvezményezettjeként az alperest vállalta megjelölni, illetőleg, hogy tudomással bír arról, hogy függetlenül a kölcsön forint pénznemben történő visszafizetésének módjától, a bank svájci frank adónemben tartja nyilván a fennálló tartozásait.
- [5] A kölcsönszerződés II.a) pontja szerint „A kölcsön összege: 115 857 CHF. A Kölcsönt Adós a következő módon fizeti vissza a Bank részére: a kölcsön 115 857.23 CHF-nak megfelelő részét biztosításból történő tőketörlesztéssel a jelen kölcsönszerződés II.b. pontjában meghatározott időpont(ok)ban és összeg(ek) szerint (a továbbiakban: egyösszegű tőketörlesztés) (**GB...00...01**).

Deviza átváltás árfolyama: 170.9 Ft/CHF, mely alapján a kölcsön összege 19 800 000 Ft. Folyósítás konverziós díjának összege: 0 Ft. A kölcsön futamideje: 120 hónap. A folyósítás időpontja: 2008. év október hónap 17. nap. A törlesztés kezdő időpontja: 2008. év november hónap 17. nap. A kölcsön lejárat: 2018. év november hónap 15. nap. Hitelbírálati díj összege: 1462.84 CHF. Deviza átváltás árfolyama 175,92 Ft/CHF, mely alapján a hitelbírálati díj összege: 250 000 Ft. Fedezetellenőrzési díj összege: 3 000 Ft. Kamaperiódus: a felek 6 hónapos kamatperiódusban állapodnak meg."

- [6] A kölcsönszerződés tőketörlesztésre vonatkozó II.b) pontjának utolsó 2 bekezdése szerint a kezelési költség mértéke: 0%, a konverziós díj: 1%.
- [7] A kölcsönszerződés II.c) pontjának 3. és 6. bekezdései 175,92 Ft/CHF összegben rögzítették a devizaátváltás árfolyamát az adós által havonta fizetendő összegekre.
- [8] A kölcsönszerződés „Hiteldíj” megnevezésű III. fejezetének 1., 2., 4., 5. és 6. pontjaiban az alábbiakat szabályozták: 1. pont: „Felek 6 hónapos kamatperiódusban állapodnak meg. A kamatperiódus a jelen kölcsönszerződés szerint azon időszak, amely időszak alatt a kölcsönre megállapított ügyleti kamat, kezelési költség, konverziós díj mértéke változatlan. Az első kamatperiódus kezdő időpontja minden esetben a kölcsön folyósításának a napja. A további kamatperiódusok kezdő időpontja a kamatperiódusnak megfelelő időtartam közbeiktatásával, a kölcsön folyósításának napjával megegyező naptári nap. Amennyiben az adott hónapban ilyen naptári nap nem szerepel, akkor a hónap utolsó napja. A jelen Kölcsönszerződés II. b)-c) pontjában megállapított kondíciók az első kamatperiódusra érvényesek.” 2. pont: „A bank a kölcsön összege után a jelen kölcsönszerződés II. pontjában megállapított változtatható mértékű ügyleti kamatot számít fel. Adós kifejezetten tudomásul veszi, hogy a bank jogosult az ügyleti kamat mértékét felülvizsgálni a refinanszírozási feltételek, a pénzügyi körülmények, a fogyasztói árindex, a vonatkozó jogszabályok és a jegybank esetleges intézkedései, illetve az ügyletre vonatkozó banki kockázat tükrében. A felülvizsgálat eredményeként a bank jogosult a kamat mértékét a kölcsön futamideje alatt - a jelen fejezetben rögzített kamatperiódusra figyelemmel - egyoldalúan módosítani (emelni vagy csökkenteni). A Bank a kamatmódosításról és a módosított kamatláb alapján megállapított havi törlesztőrészlet összegéről írásban értesíti Adóst, az első módosított törlesztőrészlet esedékességét 15 nappal megelőzően.” 4. pont: „Adós a Kölcsön futamideje alatt havonta köteles a folyósított Kölcsönből minden második kamatperiódus lejártakor fennálló tőketartozás összege után a Bank részére kezelési költséget fizetni, amelynek mértékét és havi összegét a jelen Kölcsönszerződés II. pontja tartalmazza. Adós kifejezetten tudomásul veszi, hogy a Bank jogosult a kezelési költség mértékét - a jelen fejezetben rögzített kamatperiódusra figyelemmel - egyoldalúan módosítani (emelni vagy csökkenteni), amelyről az Adóst írásban értesíti, az első módosított kezelési költség esedékességét 15 nappal megelőzően.” 5. pont: „Adós köteles a folyósított Kölcsön összeg után, a folyósítás időpontjában, továbbá a Kölcsön futamideje alatt havonta, a havi törlesztőrészlet és kezelési költség összege után, a havi törlesztőrészlet esedékességének időpontjában - a hatályos Lakossági Kondíciós Lista alapján - jelen kölcsönszerződés II. pontjában meghatározott összegű konverziós díjat a Bank részére megfizetni. Adós kifejezetten tudomásul veszi, hogy a Bank jogosult a konverziós díj mértékét - a jelen fejezetben rögzített kamatperiódusra figyelemmel - egyoldalúan módosítani (emelni vagy csökkenteni), amelyről az Adóst írásban értesíti, az első módosított konverziós díj esedékességét 15 nappal megelőzően.” 6. pont: „Adós tudomásul veszi, hogy a II-III. fejezetben rögzített feltételek irányadóak a Kölcsön lejáratát közvetlenül megelőző, utolsó kamatperiódusra abban az esetben is, ha a Kölcsön lejárat nem a kamatperiódus végére esik (tört kamatperiódus).”

- [9] A kölcsönszerződés további törlesztési feltételeket szabályozó V. fejezete 1. pontjának utolsó mondata a következőkről rendelkezik: „Az elszámolás oly módon történik, hogy az egyösszegű tőketörlesztés esedékességének a napján a lakossági ügyfelekre érvényes, az egyösszegű tőketörlesztés esedékességét kettő banki munkanappal megelőzően az esedékesség napjára Bank által meghatározott forint/svájci frank deviza eladási árfolyam alapján a Bank az egyösszegű tőketörlesztés forintban kifejezett összegét svájci frankra váltja át és ezzel csökkenti az Adós kölcsöntartozását.” A 2. pont szerint az „Adós kötelezettséget vállal arra, hogy a jelen kölcsönszerződés II. pontjában meghatározott összegű forintban kifejezett havi törlesztőrészleteket és havi kezelési költséget bank részére megfizeti. A havi törlesztőrészlet tartalmazza az esedékes, időarányos ügyleti kamatot.” Az 5. pont szerint „a havi törlesztő részlet esedékességének a napján a lakossági ügyfelekre érvényes, a havi törlesztő részlet esedékességét kettő banki munkanappal megelőzően az esedékesség napjára Bank által meghatározott forint/svájci frank deviza eladási árfolyam alapján a Bank a havi törlesztő részlet és kezelési költség forintban kifejezett összegét svájci frankra váltja át. Bank a havi törlesztő részlet svájci frank összege és a jelen Kölcsönszerződés II. pontjában, valamint az V.6. pont alapján az Értesítő levélben svájci frank pénznemben rögzített havi törlesztő részlet összege közötti különbözetet a forint/svájci frank árfolyam változásának megfelelően az Adós Bankkal szemben fennálló tőketartozása terhére vagy javára számolja el. A jelen, valamint az V. 1. és az V. 6. pont szerint banki munkanap minden olyan munkanap, amely a Bankban és a Kölcsön devizanemének államában is banki munkanap. Bank a Kölcsönszerződésben rögzített hátrányos jogkövetkezményeket az Adós havi törlesztő részlet fizetési kötelezettségének nem teljesítése esetére nem alkalmazza, amennyiben a jelen Kölcsönszerződés II. pontjában, valamint az V.6. pont alapján az Értesítő levélben svájci frank pénznemben rögzített havi törlesztő részlet összege az adott havi törlesztés esedékességének időpontjában meghaladja a jelen Kölcsönszerződés II. pontjában, valamint az V.6. pont alapján az Értesítő levélben adott kamatperiódusra megállapított forint pénznemű havi törlesztő részlet összegének a lakossági ügyfelekre érvényes forint/svájci frank deviza eladási árfolyam alapján számított svájci frankban kifejezett összegét. A V. fejezet 6. pontja az alábbiakról rendelkezik: „Bank figyelemmel az V.5. pontra, valamint a forint/svájci frank időközi árfolyam változására, a kamatperiódus leteltét követő 15 napon belül Értesítő levelet küld postai úton az Adós részére, melyben rögzíti az adott kamatperiódusra érvényes ügyleti kamat alapján számított forintban és svájci frankban kifejezett havi törlesztő részlet, kezelési költség, konverziós díj összegét. Bank az Értesítő levélben rögzíti az adott kamatperiódusra érvényes forint/svájci frank deviza eladási árfolyamot is. Ezen árfolyam a megelőző kamatperiódusban utoljára esedékes havi törlesztő részlet esedékességét kettő banki munkanappal megelőzően az esedékesség napjára Bank által meghatározott forint/svájci frank deviza eladási árfolyam. Adós tudomásul veszi, hogy a Kölcsön utolsó kamatperiódusára érvényes forint/svájci frank deviza eladási árfolyamot Bank jogosult az előzőekben megállapított árfolyamtól eltérően meghatározni. Adós, valamint a Bank abban állapodnak meg, hogy az Értesítő levelet a Kölcsönszerződés módosításának tekintik.” A 7. pont szerint „Felek a Kölcsön futamideje alatt utoljára esedékes tőketörlesztés elszámolására a jelen szerződés V.I. pontjában rögzített szabályokat alkalmazzák a következő eltéréssel: (i) amennyiben a II.b. pontban meghatározott tőketörlesztés(ek)el ténylegesen megfizetett svájci frank összeg nem éri el a Kölcsön II.a. pontban svájci frank pénznemben rögzített összegét, úgy a különbözetnek az V. 1. pontban meghatározott forint/svájci frank deviza eladási árfolyam alkalmazásával számított forint összegével Bank Adós Bankszámláját megterheli; (ii) amennyiben a II.b. pontban meghatározott tőketörlesztés(ek)el ténylegesen megfizetett svájci frank összeg meghaladja a Kölcsön II.a. pontban svájci frank pénznemben rögzített összegét, úgy a különbözetnek az V. 1. pontban meghatározott forint/svájci frank deviza vételi árfolyam alkalmazásával számolt forint ellenértékét Bank Adós Bankszámláján jóváírja. A 8. pontban rögzítettek szerint „Adós kifejezetten hozzájárul ahhoz, hogy Bank jogosult az adott havi törlesztő részlet esedékességét követő 15 napon belül, Adós egyidejű

értesítése mellett, a forintban meghatározott havi törlesztési módot egyoldalúan megváltoztatni oly módon, hogy az értesítést követően Bank kizárólag a jelen Kölcsönszerződés II. pontjában, valamint az V.6. pont alapján az Értesítő levélben svájci frank pénznemben rögzített havi törlesztést fogadja el szerződésszerű teljesítésként, azzal, hogy Adós kötelezettséget vállal arra, hogy a Banknál az értesítés kézhezvételét követő öt banki munkanapon belül svájci frankban vezetett bankszámlát nyit. Ezt követően Bank kizárólag az Adós svájci frank vezetett bankszámlája javára történő törlesztést tekinti szerződésszerű teljesítésnek. Erre az esetre Adós jelen Kölcsönszerződés aláírásával felhatalmazza Bankot, hogy az egyösszegű tőketörlesztéskor a Biztosító által a Bankszámla javára megfizetett és zárolt összeget - a lakossági ügyfelekre érvényes, az egyösszegű tőketörlesztés esedékességét kettő banki munkanappal megelőzően az esedékesség napjára Bank által meghatározott forint/svájci frank deviza eladási árfolyam alapján - svájci frankra átváltssa és az Adós svájci frankban vezetett bankszámlájára átvezesse." A 9. pont szerint „Bank jogosult a kamatperiódus fordulónapján Adós devizában fennálló Kölcsöntartozását forintra átváltani, melyről Adóst Írásban értesíti az adott kamatperiódus leteltét 15 nappal megelőzően. Bank az átváltást követően az Adós teljes Kölcsöntartozást forint pénznemben tartja nyilván. A forintra történő átváltásra a kamatperiódus fordulónapján a lakossági ügyfelekre Bank által meghatározott svájci frank/forint deviza vételi árfolyam alkalmazásával kerül sor. Adós is jogosult legalább az adott kamatperiódus fordulónapját 15 nappal megelőzően kezdeményezni a Kölcsön forintra történő átváltását. Amennyiben Bank azt jóváhagyja, az átváltásra a jelen pontban meghatározott feltételekkel kerül sor, azzal, hogy Adós köteles legkésőbb az átváltás napján a Kondíciós Listában rögzített átváltási díjat a Bank részére megfizetni. A forintra történő átváltást követően Bank kizárólag az Adós forintban vezetett bankszámlája javára történő törlesztést tekinti szerződésszerű teljesítésnek." A V. fejezet 13. pontjában rögzítettek szerint „Adós jogosult a Kölcsönből a II. pont szerinti esedékességet megelőzően akár teljes, akár részleges előtörlesztést teljesíteni, amennyiben erre irányuló szándékát az előtörlesztés tervezett időpontja előtt legalább 15 banki munkanappal a Banknak bejelenti írásban vagy a DirektPIN-kódján történt azonosítását követően a R. Direkt-en keresztül és ahhoz a Bank írásban hozzájárul. Bank az előtörlesztés összegét a havi törlesztő részlet esedékességének napján számolja el az svájci frank pénznemben fennálló tartozás csökkentésére. Adós az előtörlesztés pénzügyi fedezetét a havi törlesztő részlet esedékességét kettő banki munkanappal megelőzően köteles a Bankszámlán biztosítani. Bank az előtörlesztett összeget a havi törlesztő részlet esedékességét kettő banki munkanappal megelőzően az esedékesség napjára Bank által a lakossági ügyfelekre meghatározott forint/svájci frank deviza eladási árfolyam alapján automatikusan svájci frankra váltja át és számolja el a fennálló tartozás csökkentésére. Adós felhatalmazza arra a Bankot, hogy Adós Bankszámláját Adós külön értesítése nélkül, automatikusan megterhelje a mindenkor Kondíciós listában meghatározott konverziós díj összegével. Részleges előtörlesztés esetén Adós köteles a Banknak bejelenteni, hogy az előtörlesztést követően fennmaradt kölcsöntartozását rövidebb futamidő alatt kívánja tovább fizetni, vagy a futamidő változatlanul hagyása mellett kéri új havi törlesztőrészlet megállapítását. A futamidő kizárólag a Biztosítás(ok)ból eredő szolgáltatásokkal összhangban, Bank jóváhagyásával módosítható. Adós a mindenkor Kondíciós Listában közzétett összegű költségátalány megfizetésével köteles megtéríteni a Banknak az előtörlesztéssel kapcsolatban felmerült költségeit. A Bank az előtörlesztést követően fennálló tartozás összegéről és a módosított futamidőt, illetve havi törlesztőrészletet is tartalmazó írásbeli értesítést küld Adós részére. Adós felhatalmazza a Bankot arra, hogy a költségátalány összegével Adós Bankszámláját Adós külön értesítése nélkül, automatikusan megterhelje."

- [10] A kölcsönszerződés VIII. 8. pontja szerint a felperes kijelentette, hogy tisztában van az ügylet kockázataival, ennek részeként azzal, hogy az árfolyam alakulása növelheti és csökkentheti is a visszafizetés terheit. A kölcsönszerződés „Kockázatfeltáró nyilatkozat” megnevezésű VIII.8. pontja szerint „Adós kijelenti, hogy a Kölcsönszerződéssel kapcsolatos tájékoztatást a szükséges és

elégséges mértékben a Banktól megkapta, tisztában van az ügylet esetleges kockázataival, így különösen azzal, hogy az adott deviza magyar forinttal szembeni árfolyam alakulása a Kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti. Adós az esetleges árfolyamvesztést is figyelembe véve képes a fizetési kötelezettségeinek maradéktalan és pontos teljesítésére. Adós elfogadja, hogy a fentiek tekintetében Bankkal szemben sem most, sem a jövőben semmiféle igény támasztására nem jogosult."

- [11] A kölcsönszerződés „Záró rendelkezéseinek” IX. 3. pontja választottbíróági kikötést tartalmazott.
- [12] A felperes a szerződéskötés során aláírta az alperes „Tájékoztató a alperes neve deviza alapú lakossági hiteleinek árfolyam- és egyéb kockázatairól” című tájékoztatását. Eszerint „a jelenlegi kamatviszonyok között a svájci frank, illetve euro devizanemben fennálló tartozás után fizetendő hiteldíj (kamat- és kezelési költség) mértéke lényegesen alacsonyabb a forintban felvett kölcsönök után fizetendő hiteldíjnál. Így egy fenti devizában fennálló kölcsön után jelentősen kevesebb kamatot kell fizetni, mint egy forintban fennálló tartozás után. Milyen kockázattal jár egy devizaalapú kölcsön? Amennyiben önnek forintban képződik a jövedelme, akkor a devizában fennálló tartozásának törlesztéséhez a forint jövedelméből kell gondoskodnia. Ez azt jelenti, hogy a devizakölcsön törlesztéséhez/visszafizetéséhez forintot kell a kölcsön devizanemére átváltania (konvertálnia). A devizában meghatározott törlesztés forintban kifejezett összegét az aktuális forint/deviza átváltási árfolyam mértéke határozza meg. Az árfolyam a devizapiaci körülmények változása miatt szinte állandóan változik: hol kisebb, hol nagyobb mértékben, egy devizaegységért hol több, hol kevesebb forintot kell fizetni. Ezért az ön bankkal szemben devizában fennálló tartozásának, illetve a devizában meghatározott törlesztésének forintra átszámolt összege az árfolyam változásával együtt módosul. Ez az árfolyamváltozás az ön számára kockázatot jelent (hiszen ezeket az ingadozásokat nem lehet előre kiszámítani), ezt a kockázatot nevezzük árfolyamkockázatnak. Devizaalapú kölcsön felvétele esetén az árfolyamkockázatot ön viseli. Az ön által devizaalapon, de forintban igényelt kölcsönt a bank az aktuális árfolyamon számolja át devizára. Devizaalapú kölcsön esetén ön devizában fog tartozni a bank felé. A folyósításra kerülő deviza összegét jelzálogkölcsön esetén a szerződéskötéskor, személyi kölcsön esetében pedig a folyósításkor érvényes devizaátváltási árfolyamon határozza meg a bank. Így a folyósításra kerülő devizaösszeg annál kevesebb lesz, minél több forintot ér egy devizaegység a szerződéskötéskor, illetve a folyósításkor (a forint gyenge az adott devizához képest). Visszafizetéskor éppen fordítva jár jobban: a devizában meghatározott törlesztőrészetet akkor tudja a legolcsóbban átváltani forintról a kölcsön devizanemére, ha egy devizaegységért minél kevesebb forintot kell kiadni (a forint erős az adott devizához képest). Devizakölcsön igénylésekor ajánlatos figyelembe venni azt is, hogy a forint és a kölcsön devizaneme közötti kamatkülönbözet csak a kamatperiódus ideje alatt fix. A futamidő alatt mind a forint-, mind a devizakamatok változhatnak, és előfordulhat, hogy a jelenlegi forint-deviza kamatszint közötti különbség mérséklődik. A devizakamatok emelkedése és a forintkamatok csökkenése vagy változatlansága esetén a devizaalapú kölcsön veszíthet vonzerejéből a forintalapú kölcsönrel szemben.” Az alperes példával is illusztrálta a tájékoztatásban, hogy 5 Ft árfolyamváltozás miként hat a tőke és a törlesztőrészlet összegére.
- [13] A felperes a szerződéskötés napján közjegyző előtt a kölcsönszerződés alapján készült közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett (a továbbiakban: közjegyzői okirat). Ennek 4. pontja a következőket rögzítette: „a Kölcsön hiteldíja: a Banknak a Kölcsönszerződés megkötése napján érvényes Kondíciós Listájában közzétett, változó mértékű ügyleti kamat, amelynek összegét a Bank Türelmi Időszakban napi kamatszámítással, a Türelmi Időszak lejártát követően annuitásos kamatszámítással állapítja meg. A Bank jogosult a kamat mértékét egyoldalúan módosítani. A kölcsön futamideje alatt köteles vagyok a Bank részére a Bank által egyoldalúan változtatható

mértékű kezelési költséget, valamint konverziós díjat fizetni. A THM számításánál figyelembe nem vett egyéb költségek, díjak meghatározását és várható összegét a Kondíciós Lista is tartalmazza. Kijelentem, hogy a jelen pontban említett díjakról és költségekről a kölcsönszerződés aláírását megelőzően a szükséges tájékoztatást megkaptam, azokra tekintettel került sor a kölcsönszerződés aláírására. Tudomással bírok továbbá arról, hogy a Bank részére fizetendő jelent pontban említett díjakat és költségeket a Bank jogosult egyoldalúan - a Kondíciós Listában történő közzététel útján - módosítani."

- [14] A felperes többször módosított kereseti kérelmében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés (és a közjegyzői okirat) II.a.) pontjának 1., 2., 3., 12. és utolsó mondatai, II.c) pontjának fent ismertetett bekezdései, a közjegyzői okirat 4. pontjának 1., 3., 7., 8. és 9. mondatai, a kölcsönszerződés (és a közjegyzői okirat) III. fejezetének fent idézett rendelkezései és IX. 3. pontja nem váltak a szerződés és a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú nyilatkozat részévé, ezért azok nem tartoznak a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) és a DH1 törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) hatálya alá, amennyiben pedig a szerződés IX.3. pontja a szerződés részévé vált, e kikötés tisztességtelen. Ezért arra kérte kötelezni az alperest, hogy a szerződés részévé nem vált, továbbá az alábbiak szerinti kereseti kérelme alapján érvénytelennek nyilvánított rendelkezések mellőzésével adjon tájékoztatást valamennyi törlesztő részlet összegéről és számáról. Emellett annak megállapítását kérte másodlagosan, hogy a kölcsönszerződés (és a közjegyzői okirat) II.a) pontjának 1., 2. 9. és 11., továbbá a II.b) pontjának a konverziós díj és kezelési költség mértékét szabályozó kikötése, a III. fejezet 1. pontja, az V. fejezet 1. pontjának utolsó mondata, illetőleg 2., 5., 6., 7., 8. é 9. pontjai, valamint 13. pont második mondatától kezdődő része semmis. Kérte ezért a szerződés érvényessé nyilvánítását akként, hogy az alperes nem jogosult e költségek felszámítására, ezért 566 436 Ft túlfizetése jelentkezett, amelynek megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Álláspontja szerint a hivatkozott devizakikötések, továbbá az egyoldalú kamat-, költség- és díjemelési kikötések lényegesen eltérnek a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől, ezért azok nem váltak a szerződés részévé, de azokat a DH törvények sem orvosolhatták visszaható hatállyal. Emellett a felek szerződése ténylegesen befektetési szolgáltatásra vonatkozik, ráadásul uzsorás jellegű is volt, míg a további megjelölt kikötések tisztességtelenek, mivel előre nem mérhette fel az ügylet gazdasági hatásait.
- [15] Az alperes érdemi ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Hivatkozása szerint a támadott kikötések létrejöttek és érvényesek.
- [16] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével elutasította a keresetet. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 12 700 Ft perköltséget.
- [17] Az ítélet indokolásában ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 205/A. §-ának (1) és 205/B. §-ának (2) bekezdését. Az utóbbi jogszabályhelyen alapuló felperesi érveléssel kapcsolatban kifejtette, hogy bár az árfolyamrésre, továbbá az egyoldalú kamat-, díj- és költségemelésre vonatkozó kikötések tisztességtelenek voltak, ez önmagában nem jelenti, hogy lényegesen eltérnek a szerződésre vonatkozó diszpozitív rendelkezésektől; ellenkezőleg: részei voltak a szokásos szerződéses gyakorlatnak, ezért ezen általános szerződéses feltételek külön figyelemfelhívás nélkül is a szerződés részévé váltak (BH.2016.178., Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.823/2018/7.). Emellett a különmű árfolyamok alkalmazása önmagában nem volt tiltott, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló

1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 210. §-ának (3) bekezdése pedig lehetővé tette az egyoldalú kamat-, díj- és költségemelését. Mindezek kapcsán a 2/2012. PK vélemény és a DH1 törvény is megdönthető vélelmet állított fel. A tisztességtelenség továbbá nem a létrejötttség, hanem a kikötés érvénytelensége körében vizsgálendő. Hangsúlyozta, hogy a felek már 2008. február 22-én is kötöttek szerződést a perbelivel azonos tartalommal, ezért e jogügylet nemcsak a szokásos szerződési gyakorlattól, illetőleg a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől nem tért el, hanem a felek között korábban alkalmazott kikötésektől sem. Ezért a szerződés az elsődleges kereseti kérelemmel szemben a DH törvények hatálya alá tartozik.

- [18] Alaptalannak találta a választottbíróági kikötést támadó kereseti kérelmet is, mivel a Fővárosi Törvényszék 19.G.44.264/2013/12. számú - a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.556/2014/7/II. számú ítéletével helybenhagyott - ítéletével kimondta, hogy a „lakásvásárlási kölcsönszerződés” elnevezésű szerződésben az alperes által alkalmazott, általános szerződési feltételként a fogyasztói szerződés részévé vált választottbíróági kikötés érvénytelen valamennyi félre kiterjedő hatállyal, amely ezért ítélt dolognak minősül.
- [19] A törlesztőrészletekre vonatkozó tájékoztatással összefüggő (II. jelű) kereseti kérelmet azért találta megalapozatlannak, mert a szerződés II.c) pontja meghatározta a havi törlesztőrészlet induló összegét (77 024 Ft), a II.a) pont tartalmazta a törlesztőrészletek számát (120), a V. fejezet pedig részletezte a mindenkori törlesztőrészlet kiszámításának módját. A felperesnek ez alapján kellett teljesítenie fizetési kötelezettségét, egészen a DH2 törvény alapján elkészített elszámolásig, amely 116 oldalon részletezett kalkulációt tartalmaz. Emellett a tájékoztatás indokává tett kereseti kérelmek (létre nem jötttség, érvénytelenség) alaptalanok voltak, arra vonatkozó felperesi tényelőadás pedig nem volt, hogy az alperes egyebekben ne tenne eleget a Hpt. 206. §-ának (1) bekezdésén alapuló tájékoztatási kötelezettségének.
- [20] Az érvénytelenségre vonatkozó (III. jelű) kereseti kérelem azon alapult, hogy a szerződés devizaátváltásokat és a fizetési kötelezettségek devizára alapított meghatározását tartalmazó részei befektetési jellegű szolgáltatások, amelyre alkalmazni kell a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (a továbbiakban: Tpt.) kogens rendelkezéseit. Az elsőfokú bíróság előre bocsájtotta az ítélet indokolásában, hogy - ahogy arra a Debreceni ítéltábla Pf.II.20.823/2018/7. számú ítéletében már rámutatott - a 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4. a) és 5. a) pontjai alapján a szerződés létre nem jött és nem a szerződés érvénytelensége körében kell figyelembe venni ezen érvelést, azonban a felperesi nyilatkozatok sorrendjét követve ehelyütt adta indokát döntésének. A szerződés elnevezése „Lakásvásárlási kölcsönszerződés”, annak 1. pontja szerint a felperesnek ingatlan megvásárlása céljából volt szüksége kölcsönre, a 3. pont szerint pedig az alperes kölcsön nyújtására vállalt kötelezettséget. A szerződés ezen (valamint a folyósításra és törlesztésre vonatkozó további) pontjait a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján vizsgálva egyértelműen megállapítható, hogy a felek szándéka és kötelezettségei pontosan megfelelnek az 1959. évi Ptk. 523. §-ának (1) bekezdésében körülírt kölcsönszerződésnek. E jogviszonyban a felperes nem minősül a Tpt. szerinti befektetőnek, sem a saját, sem más pénzét nem tette a tőkepiac, illetve a tőzsde hatásaitól függővé, nem kockáztatta. A felek szerződése nem ilyen jellegű, tőzsdei tevékenységre irányult, a szerződéses tartalom nem tartozik a Tpt. 1. §-ában felsoroltak hatálya alá. Semmi nem utalt arra, hogy az alperes befektetési szolgáltató, befektetési alapkezelő vagy más befektető lenne, akivel a felperes befektetési ügyletet kívánt kötni. A szerződés az 1959. évi Ptk. 207. §-ának (1) bekezdésén alapuló értelmezés szerint devizaalapú kölcsönügylet, amely szerződéses tartalomtól kívül esik, és kizárólag az alperes érdekkörébe tartozó kérdés, hogy az általa nyújtott kölcsön összegének fedezetét milyen pénzügyi tevékenységgel teremtette elő (BH2016.178.). Az sem jelenti a felperes pénzének kockáztatását, hogy a törlesztőrészletet svájci frankban határozták meg, amelynek

visszafizetésére az árfolyamváltozástól függően változó Ft összegben került sor, az árfolyamváltozásnak ugyanis a teljesítés módját meghatározó átváltási műveletnél van szerepe. A szerződés keretei között végbemenő árfolyam tevékenység ehhez az átváltási művelethez kapcsolódik, amely a felek szerződéses kötelezettségének lehetővé tételét jelentik: ezáltal az alperes a kölcsönt a szerződés szerint nyújthatja, a felperes pedig a törlesztőrészleteket szerződés szerint fizetheti meg. Ezzel az alperes nem végzett a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló a 2007. évi CXXXVIII. törvény (továbbiakban: Bszt.) 5. §-ának (1) és (2) bekezdései szerinti befektetési, illetve kiegészítő szolgáltatást sem. Eleve az alperesi bank biztosított pénzt a felperes számára, emellett nem végzett pénzügyi eszközre vonatkozó, a Bszt. -ben meghatározott műveleteket a felperes pénzével.

- [21] A felperes alaptalanul hivatkozott az egyes kikötések tisztességtelenségére is azon az alapon, hogy a szerződés megkötésekor nem láthatta át e kikötések gazdasági következményeit, ennél fogva az általa felvett kölcsön teljes költségét. Az okirati bizonyítékok szerint ugyanis a felperes a szerződéskötés időpontját több mint egy hónappal megelőzően nyújtotta be hitelkérelmét, és ő maga választotta ki az egyes konstrukciók közül a perbelit, amely eleve feltételez valamilyen szintű ismeretet. Emellett a kölcsönszerződés záró rendelkezések fejezetének IX. 1. pontjában úgy nyilatkozott, hogy „A jelen kölcsönszerződés melléklett képezi a Bank hatályos Kondíciós Listája. Adós kijelenti, hogy a Kondíciós Lista hatályos szövegéről és feltételeiről a jelen kölcsönszerződés aláírását megelőzően tájékozódott és azokat elfogadja.” A IX. 2. pont szerint pedig „Adós a jelen kölcsönszerződés aláírásával kijelenti, hogy a Bank lakossági Üzletszabályzatát és Általános Üzleti Feltételeit átvette, azokat áttanulmányozta, az azokban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismeri el.” Ugyanígy a közjegyzői okirat 1. pontja szerint: „A kölcsönszerződés feltételeit megismertem és megértettem.” Mindezekkel szemben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy nem ismerte ezen okiratokat és a szerződés lényeges feltételeit, a IX. 1. és IX. 2. pontokban meg tett nyilatkozatai valótlanok. A felperes azonban a személyes megjelenési kötelezettséggel történő idézése ellenére nem jelent meg a tárgyaláson, amely távolmaradást az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 206. §-ának (2) bekezdése alapján a per egyéb adataival egybevetve a terhére értékelt. Emellett a felperes fizetési kötelezettségeit a szerződés egyedi része rögzítette, így önmagában annak, hogy a bank lakossági üzletszabályzatát nem ismerte, nincs e kereseti kérelem érdemére kiható jelentősége. Az elsőfokú bíróság értékelte azt is, hogy a felperes a felek ugyanezen konstrukció alapján készült korábbi szerződéséből ismeretekkel rendelkezett a rá irányadó fizetési kötelezettségekről.
- [22] Az árfolyamkockázat körében pedig a felperes által a szerződéskötést megelőzően 2008. szeptember 4-én aláírt „Tájékoztató a alperes neve deviza alapú lakossági hiteleinek árfolyam- és egyéb kockázatairól” megnevezésű nyomtatvány részletes, számszerűsített példával is bemutatott levezetést tartalmaz a devizaalapú kölcsön lényegi jellemzőiről, a kockázat mibenlétéről.
- [23] A konverziós díjhoz kapcsolódóan hivatkozott érvénytelenségi okot pedig a DH2 törvény és az annak alapján elkészített felülvizsgált elszámolás kiküszöbölte, az alperes tisztességtelennek fogadta el a teljes konverziós díjat, és elszámolta a felperes javára.
- [24] A kezelési költség körében megjegyezte, hogy annak mértéke a szerződéskötéskor 0% volt, azt követően pedig az alperes elszámolta az egyoldalú módosításokkal érintett és a DH1 törvény által tisztességtelennek nyilvánított összegeket. Emellett a kezelési költség mint fizetési kötelezettség felszámítása önmagában nem tisztességtelen, az ugyanis a Hpt. 2. számú mellékletének 10.3. pontja által szabályozott szolgáltatás ellenértéke, de azt a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves

beszámoló készítési és könyvviteli kötelezettségének sajátosságairól szóló 250/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet 10. §-ának (3) bekezdése is kifejezetten nevesíti. Tisztességtelenné csak az teheti, ha a fogyasztónak nem világos, érthető vagy átlátható. Az Európai Unió Bírósága úgy foglalt állást a C-621/19. számú ítéletében, hogy nem kell tételesen szerepeltetni a szerződésben a bank által teljesített szolgáltatásokat, azok jellegének azonban oly módon ki kell tűnnie, hogy vizsgálható legyen, hogy van-e valamilyen szolgáltatás a költség mögött, ezek a szolgáltatások jellegükből adódóan, észszerűen a kölcsön kezelése körébe tartozó szolgáltatások közé tartoznak-e, a költség nem aránytalan-e a kölcsön összegéhez képest. A szerződés részét képező Kondíciós Lista pedig részletezi, hogy mi a kezelési költség alapja. A felperes pedig az elszámoló levélre írt panaszában részletes számításokat végzett a kezelési költséggel kapcsolatosan (9/A/8), amiből szintén az a következtetés vonható le, hogy a szerződéskötés időpontjában, sőt még az elszámoló levél kézhezvételekor sem magának a kezelési költségnek az érvényességét, hanem a (ki)számításának a helyességét vitatta.

- [25] Mindezek irányadóak a hitelbírálati díj körében is azzal, hogy a hitelbírálat - a szónak az 1959. évi Ptk. 207. §-ának (1) bekezdése szerinti értelmezéséből is kitűnően - azokat a tevékenységeket foglalja magába, amelyek annak eldöntéséhez szükségesek, hogy a bank vállalja-e az ügyfél hitelígénylésének megfelelő kockázatot, biztonságosan tud-e a kérelemnek megfelelően hitelt nyújtani. Ezzel kapcsolatosan egyebekben maga a Hpt. 78. §-ának (1) bekezdése ír elő kötelezettséget. Az e szolgáltatásért felszámított díj a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján előre látható és érthető, nem aránytalan, a felperes által hivatkozott okból nem tisztességtelen.
- [26] A szerződés gazdasági következményeinek előreláthatósága kapcsán hangsúlyozta, hogy önmagában az a tény, hogy a szerződéskötéskor sem a felperes, sem az alperes nem tudhatta előre, hogy a svájci frank árfolyama milyen irányban és milyen mértékben változik, ezért pontosan nem volt előre meghatározható az adós tényleges fizetési kötelezettsége, nem jelenti, hogy a felperes ne tudta volna felmérni a kölcsön visszafizetésével járó terheket. E vonatkozásban ismertette a 6/2013. Polgári jogegységi határozat 3. pontjának indokolását, amely szerint a bankok tájékoztatási kötelezettsége nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. Ilyen tartalmú tájékoztatási kötelezettséget egyébként nem is lehetne teljesíteni, mert az árfolyam emelkedésének, csökkenésének nincs pontosan előre látható, kiszámítható mértéke, illetve korlátja, különösen hosszú időintervallum esetén. Ebből következően abból, hogy a bíróság köztudomású tényként értékelte, hogy a felperes nem láthatta előre sem az árfolyamváltozás mértékét, sem a Magyar Nemzeti Bank 2014. november 7-ei svájci frank árfolyamát, nem következik a devizaelemet tartalmazó szerződéses kikötések tisztességtelensége. Az a köztudomású tény ugyanis, hogy az árfolyamváltozást iránya és mértéke, ebből adódóan a szerződéskötést időpontját követő időszakokban a forint/svájci frank átváltási árfolyama előre pontosan nem határozható meg, nem jelenti azt, hogy az adós ne tudná felmérni a vállalt kötelezettség gazdasági következményeit. Az ugyanis bizonyosan felmérhető kellett, hogy legyen, hogy a fizetési kötelezettségeit jövőbeli, előre meg nem határozható - azaz bizonytalan - változások befolyásolhatják.
- [27] Alaptalan volt a szerződés uzsorás jellegére (1959. évi Ptk. 202. §-a) történő hivatkozás is, amelynek alapját abban látta a felperes, hogy az alperes kényszerhelyzetbe hozta azzal, hogy a kölcsönszerződés megkötése előtt kellett biztosítási szerződést kötnie a **G-P. B. Rt.-vel**, mivel több százezer forintos biztosítási díjat kellett megfizetnie, amelyet elvesztett volna, ha eláll a szerződéstől. Ettől eltérően a felperes által kötött hitelfedezeti életbiztosítás önálló kötelelem, és csak annyiban tartozik a perbeli jogvitához, hogy a biztosítási összeg a kölcsönszerződés tőketörlesztésének fedezetéül szolgál. A biztosítási szerződés kapcsán azonban az alperes nem jutott

feltűnően aránytalan előnyhöz, és nem használta ki a felperes helyzetét sem, hiszen maga a felperes választotta az alperes akkori termékei közül a biztosítási fedezettel köthető konstrukciót a csatolt kondíciós lista szerinti több konstrukció közül. Így ha a kölcsönszerződés megkötésének, illetve a folyósításnak feltétele is volt a biztosítási szerződés megkötése, az a felperes által választott konstrukció egyik lényegi eleme, és nem a felperes helyzetének bármely módon való kihasználása volt. Mivel pedig a kereseti hivatkozások szempontjából nem volt jelentősége a biztosítási szerződésről szóló terméktájékoztatónak - amely hangsúlyozottan a peres felek körén kívül álló biztosítótól származott -, sem a biztosítási szerződésbe foglalt kötelezettségeknek, a felperes keresete, az ezzel kapcsolatos felperesi érvelések vizsgálata, illetve az ehhez kötődő bizonyítási indítványok teljesítése nélkül is elbírálható volt.

- [28] Az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján határozott a perköltségről, és kötelezte a pervesztes felperest az alperes jogi képviselőjével felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-ának (3) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj megfizetésére.
- [29] A felperes fellebbezett az ítélet ellen, amelyben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet kereseti kérelemnek megfelelő megváltoztatását, másodlagosan hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását. Előadása szerint nem azt állította, hogy a biztosítási szerződés tartalmazott feltűnően aránytalan előnyt, hanem a kölcsönszerződés azért volt uzsorás, mert az alperes előre, a kölcsön folyósítását megelőzően megkövetelte, hogy kössön biztosítási szerződést az általa megjelölt biztosítóval, és teljesítse annak első, nagy összegű biztosítási díját; ez teremtette meg a felperes kihasználható helyzetét. A feltűnően aránytalan előny pedig abban nyilvánult meg, hogy a kölcsönszerződés devizapiaci kikötése szerint minden törlesztőrészletet a jövőbeni árfolyamon kellett átszámítani, amely egy hosszútávú devizapiaci kockáztatást tartalmazó befektetési ügylet elvállalását jelentette, amelytől a kölcsön futamidejéig nem szabadulhatott. Az elsőfokú bíróság azonban e körben nem hívta fel a felperes a figyelmét a bizonyításra szoruló tényekre. Az elsőfokú bíróság alaptalanul hivatkozott arra is, hogy ne lenne tisztességtelen akár az egyoldalúan alkalmazott deviza-átszámítási kikötés, akár az utólag törvénnyel (DH1-2. törvények) beiktatni kívánt deviza-átváltási szerződéses tartalom. Az ugyanis, hogy az alperes sem mérhette fel a fizetési kötelezettségek összegét, nem jelent kivételt az irányelv alkalmazása alól. Az alperes bizonyára arra számított, hogy a forint árfolyamának rovására alakul az árfolyamkikötés, a nemzeti bíróság iránymutatása azonban nem érvényesülhet az irányelvben foglaltakkal szemben (C-118/17.). Hivatkozott a C-26/13. számú döntésben foglaltakra is, amely szerint akkor tisztességtelen az ilyen kikötés, ha a fogyasztó a szerződés megkötése előtt nem volt képes arra, hogy felmérhesse a kikötés gazdasági következményeit, a teljes fizetési kötelezettségét. A C-57/17/3. válasza szerint a jogszabályban megállapított szerződési tartalom akkor tisztességtelen, ha annak gazdasági következményeit a fogyasztó a szerződés megkötése előtt nem mérhette fel. Ez azonos a C-26/13. számú döntés [74] bekezdésének szóhasználatával. Nem kell forintra pontosan kiszámítani, de a felmérhetőség követelmény, a Kúria pedig saját állásfoglalása szerint sem volt abban a helyzetben, hogy megítélje a kikötések tisztességtelenségét, tehát a C-51/17. számú döntéssel szemben nem lehet a 6/2013. Polgári jogegységi határozat megállapítására ítéletet alapítani. Logikai ellentmondás, hogy a deviza átváltásra vonatkozó szerződési tartalom miatt nem lehetett felmérni a kölcsön teljes költségét, hiszen csak akkor nem lenne tisztességtelen az ilyen szerződési tartalom, ha felmérhető a kikötés következtében keletkező valamennyi fizetési kötelezettség. Az elsőfokú ítélet [55] bekezdése ellentétes az okiratokkal, hiszen a felperes nem kapta meg előre a szerződéstervezetet, ezért eleve kizárt volt, hogy annak tartalmára felkészülhessen. Az elsőfokú ítélet befektetési szolgáltatással ellentétes érvelése is alaptalan. A szerződéseket nem elnevezésük, hanem tartalmuk szerint kell elbírálni, az ítélet pedig még a felperes által hivatkozott jogszabályhelyet (kereseti

jogcím) sem jelölte meg pontosan. Iratellenes, hogy a felek a devizapiac változásaitól tették függővé a törlesztőrészek összegét, mivel az alperes által megállapított forint/svájci frank árfolyammal kellett számolni, másrészt pedig téves, hogy az alperes devizaárfolyama ne képezte volna részét a devizapiacnak, ha pedig ezzel összefüggésben bizonyítást igénylő tény merült volna fel, arról tájékoztatni kellett volna a felperest. A felperes továbbá e vonatkozásban nem a Tpt. 1. §-ára, hanem 5. §-a (1) bekezdésének 20. pontjára alapította keresetét, amely szerződés a Bszt. 5. §-ának (1) bekezdése szerinti tevékenységnek minősült. Az elsőfokú bíróság azonban nem vizsgálta ezt a kérdést, ugyanígy a befektetési szolgáltatás körében megjelölt további kereseti jogcímeket sem. Az a megállapítás pedig törvénytörő, hogy csak befektetési alapkezelő és befektetési szolgáltató köthet befektetési szerződést, a felek szerződésének kondíciói alapján ugyanis a felek valójában határidős ügyletet kötöttek, amelyhez szükségtelen a pénzdarabok fizikai kicserélése, azonban az ezzel összefüggő esetleges bizonyításra sem kapott felhívást. Az elsőfokú ítéletben felhívott jogesetben nem a felperes kereseti jogcíme alapján hoztak döntést, és részben más tényálláson alapul, amely azért sem lehet irányadó, mert a felperes nem arra alapította a befektetési jelleget, hogy az alperes honnan teremtette elő a kölcsön összegét. Az elsőfokú bíróság azonban a következetesen alkalmazott jogértelmezési elvvel ellentétben a Tpt. speciális szabályait rontotta le a Ptk. általános szabályaival. Márpedig, ami semmis szerződés feltétel, azt az elsőfokú bíróságnak hivatalból kellett volna figyelembe vennie, mivel a fogyasztói szerződés tisztességtelen kikötésével kapcsolatban kitűzött jogkövetkezmények közrendi szabályokon alapulnak. Ha pedig valami semmis, az bizonyosan eltér a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől, így bizonyosan lényegesen eltér a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől. A felülvizsgált elszámolás pedig nem követte az irányelv 6. cikkének (1) bekezdését, ahogy a C-51/17. számú ítélet 3) rendelkezése is kimondta, hogy a felülvizsgált elszámolás ellenére érvényesíthető az utólagos törvénnyel beiktatni kívánt szerződési tartalom tisztességtelensége. Az pedig, hogy az alperes minden évben ad elszámolást, nem zárja ki, hogy az elszámolás nem felel meg az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének és a C-51/17. számú ítéletnek. Törvényellenes az az indok, hogy a devizaelem kiesett a szerződésből, mivel a DH2 törvény 10. §-a a teljes kölcsöntartozás átszámítását rendelte el, és az alperes is így számolt el a felperessel. Ezt a körülményt azonban senki nem láthatta előre. Az alperes fellebbezési ellenkérelmének ismeretében hangsúlyozta továbbá, hogy az I. számú kereseti kérelmében megjelölt kikötések nem váltak a szerződés részévé az 1959. évi Ptk. 205/B. §-a (2) bekezdése első mondatának középső fordulata értelmében, így a kölcsönszerződés nem tartozik a DH törvények hatálya alá. A C-51/17. számú ítélet 3) rendelkezése pedig irányadó a DH törvények által rendezett szerződési kérdésekre, hiszen a fogyasztó azokat sem láthatta előre. Ehelyütt kitért arra is, hogy az olyan árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás nem felel meg a tisztességes tájékoztatással szembeni elvárásoknak, amely kizárólag az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését tartalmazza. A perbeli devizaárfolyam-kockázattal kikötés pedig kizárólag a befektetési szerződések szűrőjén keresztül értelmezhető, hiszen minden egyes forintban fizetendő törlesztőrészlet átváltása devizára egy devizához kapcsolódó csereügylet, egyúttal devizához kapcsolódó határidős ügylet, így a hatályos jogszabályok a perbeli szerződéses szolgáltatást befektetési szolgáltatásnak minősítik. Ráadásul a szerződés csak úgy engedte meg az egyes határidős deviza csereügyletek felmondását, ha a felperes felmondja magát a kölcsönszerződést is, amely ellehetetlenítette a felmondási jogát. A befektetési szerződések tartalmi elemeként továbbá mindkét fél kockáztatott, hiszen előre nem lehetett látni a jövőbeni átváltási árfolyamot, és mindkét fél a saját pénzét kockáztatta. A felmondási joggal kapcsolatban utalt arra is, hogy a megbízási szerződés hatályban volt kötelező szabálya (1959. évi Ptk. 483. §-ának (4) bekezdése) semmisnek mondta ki a felmondás jogának korlátozását és kizárását. Kitért továbbá arra is, hogy a felek jogvitájára nem irányadó a C-312/14. számú döntés.

[30] A felperes a Pf. 10. sorszámú beadványában kérte az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését. Álláspontja szerint alapvető emberi jogának sérelmét jelenti, hogy az ismert

járványveszély miatt csak az alperes hozzájárulásával lett volna megtartható a másodfokú tárgyalás, ahol szóban is kifejthette volna álláspontját. Olyan szabály lett volna összhangban a tárgyaláshoz fűződő alapjog korlátozhatatlanságának alaptörvényi követelményével, amely szerint az eljárást akkor kell folytatni, ha a járványveszély olyan mértékben csökkent, hogy a tárgyalás megtartható, amely be is következett addigra, amikor a felperes kérte a tárgyalás megtartását.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását annak helyes indokai alapján. Kiemelte, hogy a felperes a tartozás visszafizetésével bármikor megszüntethette volna a szerződést, az pedig, hogy egyes szerződési rendelkezések tisztességtelennek minősülnek, nem jelenti, hogy eltérnek a szokásos szerződési rendelkezésektől. Az utóbb tisztességtelennek minősült feltételeket minden Magyarországon működő pénzügyintézet alkalmazta, az pedig, hogy milyen elvek mentén alakult ki az adott árfolyam, nincs jelentősége, mivel a DH törvények rendezték ezt a kérdést. Az alperes továbbá eleget tett az árfolyamkockázati tájékoztatásnak is. Ellenkérelmének Pf. 8. sorszám alatt előterjesztett kiegészítésében hangsúlyozta, hogy a Kúria több döntésében kifejtette, hogy a perbeli árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelt a jogszabályban foglaltaknak. A Pf. 11. sorszámú beadványában ellenezte az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését.

- [31] Az ítéletábra elutasította az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése iránti kérelmet, mivel a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 143. §-ának (1) bekezdésében a másodfokú tárgyalás megtartása körében szabályozott korlátozásokat nem találta ellentétesnek a Magyarország Alaptörvénye kérelemben felhívott XXVIII. cikkének (1) bekezdésében rögzítettekkel. Az ítéletábra ugyanakkor mellőzi az ezzel összefüggő indokok ismertetését (BH2018. 210.).
- [32] A fellebbezés megalapozatlan.
- [33] Az ítéletábra annyiban kiegészítette az elsőfokú ítéletben rögzített tényállást, hogy a felek a kölcsönszerződés biztosítására zálogszerződést is kötöttek, másrészt teljeskörűen ismertetette a keresettel érintett kikötéseket. Emellett annyiban pontosította az elsőfokú ítélet kereseti kérelmet ismertető részét, hogy az kiterjedt a közjegyzői okiratban rögzített, fent ismertetett felperesi nyilatkozatra is, másrészt tételesen megjelölte a támadott rendelkezéseket, harmadrészt pedig a felperes módosított kereseti kérelme szerint érvénytelenség esetére a kölcsönszerződés érvényességét nyilváníttatást kérte (6.P.22.081/2017/14. számú jegyzőkönyv 2. oldal).
- [34] Egyebekben az elsőfokú bíróság feltárta az ügy érdemi elbírálásához szükséges tényállást, és helytálló következtetésre jutott a kereset megalapozatlanságát illetően; döntésének indokaival az ítéletábra egyetértett, és csupán a fellebbezésben foglaltak miatt hangsúlyozza a következőket.
- [35] A DH törvények rendelkezései módosították a törlesztőrészletek átszámítására vonatkozó kikötéseket (Magyar Nemzeti Bank által közzétett hivatalos devizaárfolyam), így az erre tekintettel támadott kikötések helyébe a jogszabályi - szükségszerűen érvényes - rendelkezések léptek, mint ahogy az egyoldalú kamat-, díj- és költségemelésekkel összefüggő rendelkezéseket is orvosolták a felülvizsgált elszámolás következményeként. Az ezek mögött meghúzódó jogalkotói szándék pedig - részben éppen az elsőfokú ítéletben felhozott indokok miatt - mindvégig mint a szerződés részévé vált kikötések orvoslására irányult (DH 1 törvény 1. §-ának (1) bekezdése kifejezetten ekként nevesíti e kikötéseket), azaz a jogalkotó sem tekintette ezen érvénytelen kikötéseket eleve a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen eltérő kikötéseknek (1959. évi Ptk. 205/B. §-ának (2) bekezdése). Az elsőfokú bíróság emellett helytállóan

utalt arra, hogy a felek a korábbi szerződésük során már alkalmazták e kikötéseket (ugyanezen jogszabályhely 3. fordulata).

- [36] Mindezek, de a szerződéskötéssel összefüggő ismeretek és tájékoztatások kapcsán is különös jelentősége van továbbá annak, hogy a felperes - az elsőfokú ítéletben helytállóan rögzítettek szerint - nem jelent meg a tárgyaláson a személyes megjelenési kötelezettséggel történő idézése ellenére, amelyet az elsőfokú bíróság összevetve az okirati bizonyítékokkal (szerződés, közjegyzői okirat) - figyelemmel a felek szerződéskötésének előzményére is - helytállóan értékelt a felperes terhére.
- [37] Az ügylet befektetési szerződéses voltának megítélése körében pedig - függetlenül attól, hogy pontatlanul utalt a Bszt. felhívott rendelkezésére - az elsőfokú bíróság az általa helytállóan ismertett bírói gyakorlatnak is megfelelően foglalt állást a szerződés tartalma alapján. Szükséges azonban annak hangsúlyozása, hogy a felperes (ellen)szolgáltatása az ügylet tartalma szerint szolgáltatásként nem befektetésre irányult, hanem ellenszolgáltatásként az alperes által nyújtott kölcsönt törlesztette (az utóbb jogszabály által módosított szerződéses tartalommal). A 6/2013. Polgári jogegységi határozat indokolása szerint pedig a devizaalapú kölcsönszerződés - a befektetési célú kölcsönt kivéve - nem befektetési szerződés, amelyet a BH2016. 178. szám alatt közzétett eseti döntés, valamint az Európai Unió Bírósága által C-312/14. szám alatt meghozott ítélet is megerősített. Az árfolyamkülönbözet viselésére irányuló kötelezettség tehát nem egy olyan befektetési ügyletből ered, amelyet a felperes nem kívánt megkötni, hanem egy olyan devizaalapú kölcsönszerződésből, amely egy átlagos fogyasztó számára is világos és érthető rendelkezéseket tartalmaz az árfolyamkockázat mibenléte, lehetséges gazdasági következményei és viselése tekintetében, továbbá amelyet a felperes közjegyző előtt megerősített, majd annak teljesítését is megkezdte. Ezért minden további - különösen szakértői - bizonyítás nélkül megállapítható volt, hogy a felperes ezen érvelése is megalapozatlan volt.
- [38] Részben ehhez is kapcsolódóan az árfolyamkockázattal összefüggő további semmisségi kérdések körében - az elsőfokú ítélet helytálló indokai mellett - annak a hangsúlyozása is szükséges, hogy az Európai Unió Bírósága a C-51/17. számú ítélet rendelkező részének 3. pontjában, továbbá az indokolás 74-78. pontjaiban akként foglalt állást, hogy a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E követelmény magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. A Kúria devizahiteles pereket vizsgáló Konzultációs Testülete kifejtette a 2018. október 10-én megtartott ülésén, hogy ez a jogi álláspont tartalmilag megegyezik a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontjának a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. november 9-10. napjain tartott Országos Tanácskozásán elfogadott értelmezésével.
- [39] A szerződéshez tartozó tájékoztatásokban rögzítettek pedig megfelelnek a hazai és uniós követelményeknek, ugyanis nemcsak arra hívták fel a figyelmet, hogy a forint leértékelődhet, hanem arra is, hogy ennek gazdasági következményeként megnőhetnek a törlesztőrészek és a hátralévő tőketartozás is. A devizaalapú kölcsönt nyújtó hitelintézet tájékoztatási kötelezettsége a devizakockázatra és annak törlesztőrészekre gyakorolt hatására terjed ki (Hpt. 203. §-ának (6) bekezdése, (7) bekezdésének a) pontja). A devizakockázat (azaz, hogy a devizanem árfolyama

változhat, és ez a jelentős kockázat az adóst terheli) szerepel e tájékoztatásokban, de ennek törlesztőrészletekre gyakorolt hatása is (azaz, hogy a törlesztőrészletek forintban kifizetendő összege az árfolyam alakulásától függően változhat), ezen túlmenően azonban az alperest nem terhelte a devizapiac működésével összefüggő további tájékoztatási kötelezettség. A kikötés továbbá korlátot sem rögzít, így mindezek - különösen a kockázat felperesre történő félreérthetetlen telepítése - alapján az alperes világos és érthető megfogalmazással tett eleget tájékoztatási kötelezettségének egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó esetében.

- [40] Mindezek kapcsán az alperes megalapozottan hivatkozott arra is, hogy a felsőbb bíróságok több alkalommal vizsgálták már az érintett kikötést és tájékoztatást, és nem észlelték azok érvénytelenségét (Kúria Pfv.I.20.929/2019/4. és Pfv.I.20.970/2019/5. számú ítéletei).
- [41] Szükséges annak rögzítése is, hogy a felperes a szerződéskötést követően mintegy 7 évvel, a DH törvények alapján történt elszámolás során tette először vitássá a kölcsönszerződés érvényességét, amely szintén arra enged következtetni, hogy a tájékoztatás megfelelő volt.
- [42] Bár a fellebbezés külön nem érintette, az ítéletábra a teljesség kedvéért rögzíti, hogy az EUB C-621/17. számú ítéletének 1. és 2. pontjai egyértelművé teszik, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem kívánja meg, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésben foglalt, egyedileg meg nem tárgyalt (az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló) szerződési feltételekben, amelyek a fogyasztót terhelő kezelési költség és folyósítási jutalék összegét, azok kiszámításának módját és teljesítésének idejét pontosan meghatározzák, az érintett összegek ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást is részletezzék; a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését pedig úgy kell értelmezni, hogy az (alapügy tárgyát képezőhöz hasonló) kölcsönszerződéshez kapcsolódó kezelési költségre vonatkozó szerződési feltétel, amely nem teszi lehetővé az e költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosítását, a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményével ellentétben.
- [43] A szerződés uzsorás voltának megítélésével kapcsolatban pedig a felperes az elsőfokú bíróság által közölt bizonyítási kötelezettsége (6.P.22.081/2017/14. számú jegyzőkönyv 2. oldal) ellenére nem bizonyította még az általa hivatkozott „kihasználható helyzetet”, de a fentiek értelmében az alperes által kikötött aránytalan előnyt sem, holott azok konjunktív feltételei az uzsorás szerződés 1959. évi Ptk. 202. §-a szerinti jogintézményének. Mindezekről függetlenül az elsőfokú bíróság okszerűen utalt arra, hogy nem az alperes „teremtette meg a felperes kihasználható helyzetét”, hanem a felperes volt az, aki a hitelezéssel foglalkozó pénzintézetek piacán választotta az alperes ezen kölcsönzési konstrukcióját, amelynek általa ismert lényegi eleme volt, hogy biztosítási szerződést köt.
- [44] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helytálló következtetésre jutott a szerződés részévé vált kikötések érvényessége körében, amelyet kiegészítve megállapítható, hogy az annak sorsát osztó közjegyzői okiratban foglalt kikötések sem lehettek érvénytelenek.
- [45] Az ítéletábra a kifejtett okok alapján helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján.

- [46] A pervesztes felperes az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles viselni a pernyertes alperes jogi képviselői munkadíjból álló perköltségét, amelynek összegét az ítélet tábla a R. 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján határozta meg a 4/A. § (1) bekezdése alapján áfa-val növelten.

Debrecen, 2020. szeptember 8.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-